

מועד קטן ב

On חול המועד it is מותר to do some מלאכות, and אסור to do others. Most שיטות (תוספות, the רא"ש and the רמב"ם) hold that while חול המועד itself is (of course,) מדאורייתא, as the גמרא says (חגיגה יח.), אסור מלאכות were קובע as to which מלאכות were אסור. Therefore, it is an איסור דרבנן to perform an unnecessary מלאכה on חול המועד. The רי"ף however, learns that (an unnecessary) מלאכה on חול המועד is an איסור דאורייתא. The בית יוסף quotes the נמוקי יוסף who brings down the רמב"ן that says a פשרה can be made: any מלאכה that is not a דבר האבד and is not לצורך המועד is an איסור דאורייתא. But unless these two conditions are met, it is an איסור דרבנן. In any case, all שיטות agree that unless a מלאכה is לצורך המועד, and is either a דבר האבד, or a צורך רבים, or being done by a person who without the wages paid for the מלאכה will not have what to eat, the מלאכה is אסור to be performed.

If a מלאכה is לצורך המועד, but is neither a דבר האבד, or a צרכי רבים, or a case of a person not having enough to eat, it can only be done if the מלאכה in question is a מעשה הדיוט. A מעשה הדיוט means that any person can perform the מלאכה, and it does not require any special skill.

A דבר האבד is מותר to be performed on חול המועד. Therefore, a בית השלחין can be watered on חול המועד provided that the watering was started before יום טוב. Furthermore, it is only מותר when there is not טירחא יתירה and the water is easily accessible, i.e, from a spring.

What is considered a דבר האבד? If the מלאכה is not performed,

there will be a loss (either on חול המועד, or afterwards). If there will not be a loss, but there is a potential gain, this is not considered a דבר האבד and may not be done on חול המועד. If there will be a loss, but there is טירחא יתירה, the מלאכה is אסור to do. The רמב"ם and the רא"ש learn that מלאכה is אסור on חול המועד because of an אסמכתא and is אסור מדרבנן. The רשב"א and the רמב"ן however, both learn that if there is not a דבר אבד, or a צורך המועד, then a מלאכה performed is an איסור דאורייתא.

It is אסור to build drainage ditches on חול המועד, even if there will be a הפסד as there is טירחא יתירא. To fix a drain is מותר.

צרכי הרבים may be done on חול המועד, such as fixing roads. A צורך רבים such as building a בית כנסת may not be done on חול המועד, as it is not necessary for the מועד.